

Sygn. akt V U 28/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Danuta Szykut

Protokolant: st.sekr.sądowy Katarzyna Zadrozna

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2013 r. w Słupsku na rozprawie

sprawy z odwołania F. G.

od decyzji z dnia 20/11/2012 r. znak: (...)

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że przyznaje F. G. prawo do emerytury od dnia 03 grudnia 2012 r.,

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia,

III. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz F. G. kwotę 60,00 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony F. G. wniósł odwołanie od decyzji z dnia 20 listopada 2012 roku, znak: (...) domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury.

Pozwany organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, iż na podstawie przedłożonej dokumentacji ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. udowodnił zatrudnienie w wymiarze 30 lat, 11 miesięcy i 16 dni, w tym 5 lat, 7 miesięcy i 25 dni pracy w warunkach szczególnych, a ponieważ nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

F. G., urodzony (...) (lat 60) w dniu 5 listopada 1952 roku złożył wniosek o emeryturę.

Wraz z wnioskiem przedłożył zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentował według stanu na dzień 01.01.1999r. nie kwestionowany przez pozwanego organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący łącznie 30 lat, 11 miesięcy i 16 dni, w tym 5 lat, 7 miesięcy i 25 dni pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony nie należy do OFE i w chwili składania wniosku nie pozostawał w stosunku pracy.

Do okresu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku z tytułu zatrudnienia w (...) (...), z uwagi na rozbieżności w zajmowanych stanowiskach pracy i braku możliwości jednoznacznego stwierdzenia, że praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W świadectwie pracy z dnia 2 września 1977 roku podano stanowisko ślusarz, natomiast w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych podano stanowisko: spawacz-ślusarz, bez powołanych przepisów resortowych odnośnie tych stanowisk.

Nie uwzględniono także okresu od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku z tytułu zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. ponieważ w świadectwie pracy z dnia 9 października 1989 roku podano łączone stanowisko: spawacz-mechanik, natomiast w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach powołano przepisy resortowe jedynie na stanowisko spawacza. Nadto organ rentowy nie uwzględnił okresów urlopów bezpłatnych od 1 grudnia 1991 roku 3 grudnia 1991 roku i od 1 sierpnia 1993 roku do 31 sierpnia 1993 roku.

dowód: akta emerytalne: wniosek k. 1-3, świadectwo pracy z dnia 6 kwietnia 1999 roku k.5, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 26 września 1996 roku k. 6, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 17 marca 1999 roku k. 7, zaskarżona decyzja k.19, karta przebiegu zatrudnienia k.18

F. G. ukończył (...) Szkołę (...) przy Stoczni im. (...) w G.. W toku nauki zawodu był pracownikiem młodocianym w/w Stoczni. Zdobył zawód monter kadłubów okrętowych i zajmował stanowisko montera kadłubowego. Jako uczeń III klasy ukończył kurs szkolenia w zakresie acetylenowego cięcia metali i elektrycznego szzepiania w ramach praktycznej nauki zawodu.

Ubezpieczony posiada uprawnienia do spawania elektrycznego od 9 listopada 1977 roku, spawania gazowego od 28 czerwca 1979 roku, spawania metodą MAG od 21 kwietnia 1997 roku.

dowód: akta kapitału początkowego: świadectwo pracy z 24.01.1978r. k. 7, akta sprawy: książeczka spawacza, zaświadczenia z dnia 20 czerwca 1970 roku k. 48

Po ukończeniu nauki zawodu ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, potem przez ponad roczny okres pracował w Zakładzie (...) jako monter podwoziowy i od 8 września 1976r. podjął prace w Spółdzielni Pracy (...) w Ł.. W całym okresie zatrudnienia w tej Spółdzielni tj. od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku F. G. był pracownikiem stoczni remontowej funkcjonującej w ramach Spółdzielni. W stoczni remontowej remontowano kutry rybackie należące do Spółdzielni, (...) w Ł. oraz świadczone usługi remontowe dla jednostek zewnętrznych. Spółdzielnia posiadała około 24 jednostki pływające, podobna ilość była zlecana do remontów od zewnętrznych podmiotów. W stoczni remontowej były wyodrębnione brygady: mechaników, kowali, spawaczy gazowych i elektrycznych, hydraulików, elektryków.

Ubezpieczony był w brygadzie spawaczy. Do obowiązków ubezpieczonego należała wymiana poszycia nadburcia i kadłuba, naprawa i wymiana wręgów metalowych, które łączyły prawą i lewą burtę. Ubezpieczony wykonywał prace spawalnicze polegające na spawaniu elektrycznym. Spawanie odbywało się ręcznie. Ubezpieczony stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności spawacza. Kontrolerem jakości w ówczesnym czasie był S. D., który odbierał od ubezpieczonego prace spawalnicze. Ubezpieczony posiadał umiejętności spawalnicze, które były niezbędne do odbioru przez Polski Rejestr Statków.

F. G. pracował razem z S. K. oraz J. S. i S. D..

Ubezpieczony w okresie od 2 września 1977 roku do 12 marca 1989 roku był zatrudniony w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C..

F. G. w okresie od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako spawacz. Do jego obowiązków należało spawanie maszyn oraz metalowych rur do nagrzewnic, ram, pojemników, tłumików. Kierownikiem był J. Ł., brygadziwą Z. K..

Ubezpieczony pracował razem z T. S., J. K., T. G.

dowód: akta sprawy: zeznania świadków: S. K., J. S., S. D., T. S., Z. K., J. K. T. G. k.49-51 verte.

Praca ubezpieczonego w czasie zatrudnienia od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku w (...) (...) w Ł. (11 miesięcy i 8 dni) oraz w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. w okresie od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku (7 lat, 6 miesięcy i 10 dni) była pracą w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku po doliczeniu okresu pracy uwzględnionego przez organ rentowy (5 lat, 7 miesięcy i 25 dni) posiada ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: j/w

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego F. G. jest zasadne.

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (według stanu prawnego obowiązującego do 31.12.2012r. tj. w dacie złożenia wniosku o emeryturę).

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat.

W niniejszej sprawie poza sporem było, że ubezpieczony ma 60 lat (ukończył w dniu 03.12.2012r.), nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku oraz, że na dzień złożenia wniosku nie pozostawał w stosunku pracy.

Strony różniły się jedynie co do oceny, czy został spełniony warunek posiadania przez ubezpieczonego co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Argumentacja organu rentowego w przedmiocie niezaliczenia ubezpieczonemu spornego okresu pracy od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku z tytułu zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. sprowadzała się do tego, że w świadectwie pracy z dnia 9 października 1989 roku podano łączone stanowisko : spawacz-mechanik, natomiast okresu od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku z tytułu zatrudnienia w (...) (...), organ rentowy nie uwzględnił z uwagi na rozbieżności w zajmowanych stanowiskach pracy i braku możliwości jednoznacznego stwierdzenia , że praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Zgodnie § 22 ust 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 KPC, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok SN z 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie.

Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku A dział XIV pkt 12 brzmi: prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Przy czym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 roku, sygn. II UK 21/10, LEX nr 619638). Zatem decydującą rolę przy analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. Nie wystarcza tu samo przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00 - OSNP 2003, nr 17, poz. 419; z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09 - LEX nr 577817 oraz z dnia 6 grudnia 2010 r., II UK 140/10 - LEX nr 786382).

W tych okolicznościach rzeczą Sądu było ustalenie, czy praca ubezpieczonego od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku z tytułu zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. oraz od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku z tytułu zatrudnienia w (...) (...) w Ł. była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Brak ograniczeń co do środków dowodowych w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe oznacza, że Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia postępowania dowodowego, w tym z przesłuchania świadków, na okoliczność pracy odwołującego w warunkach szczególnych. Prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał, że ubezpieczony w okresie od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku z tytułu zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. oraz od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku z tytułu zatrudnienia w (...) (...) w Ł. świadczył pracę na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynika to z zeznań słuchanych w sprawie świadków pracujących w spornym okresie razem z ubezpieczonym tj. S. K., J. S., S. D., T. S., Z. K., J. K., T. G.. Zeznania świadków znajdują potwierdzenie w dowodach z dokumentów - między innymi książeczki spawacza. Świadek S. K., J. S. oraz S. D. zeznali, że w trakcie zatrudnienia w (...) (...) w Ł. F. G. wykonywał jedynie prace spawacza. Z zeznań wynikało, iż ubezpieczony spawał elektrycznie, ręcznie i były to jedyne czynności, jakie wykonywał w ramach swoich obowiązków pracowniczych. Do tego z zapisów znajdujących się w książeczce spawacza wynika, że posiada uprawnienia do spawania elektrycznego od 9 listopada 1977 roku, kurs spawania gazowego ukończył w dniu 28 czerwca 1979 roku, a przed tą datą miał uprawnienia w zakresie acetylenowego cięcia metali i elektrycznego szczepiania, które zdobył w ramach praktycznej nauki zawodu w roku 1970.

Na okoliczność ustalenia charakteru pracy odwołującego w okresie od dnia od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. Sąd I instancji dopuścił dowód z zeznań świadków T. S. oraz Z. K. z których wynikało, że F. G. zajmował się wyłącznie spawaniem elektrycznym i gazowym.

Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne albowiem były one stanowcze, logiczne, zgodne i wzajemnie się uzupełniały. Odnoszą się zarówno do rodzaju i okresów zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska. Świadkowie byli osobami, które miały bezpośredni kontakt z ubezpieczonym w trakcie świadczenia przez niego pracy w przedmiotowym okresie pracy, zorientowane zatem były w materii będącej przedmiotem ich zeznań.

Skoro w okresie od dnia od 2 września 1977 roku do 12 marca 1985 roku w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. oraz od 8 września 1976 roku do 1 września 1977 roku w (...) (...) w Ł. ubezpieczony wykonywał prace wymienione w wykazie A, Dziale XIV pkt. 12 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983

roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to po doliczeniu okresu uznanego przez organ rentowy daje to łącznie ponad 15 lat okresu pracy w szczególnych warunkach i spełnił pozostałe warunki wymagane tym rozporządzeniem, dotyczące wieku i ogólnego okresu zatrudnienia, przysługuje mu prawo do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym stanie rzeczy, Sąd, uznając odwołanie za uzasadnione, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 3 grudnia 2012 roku, o czym orzeczono jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymagało rozważenia, czy czynności przezeń wykonywane były pracą w warunkach szczególnych oraz wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd.

Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd wyroku nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do emerytury, o czym orzekł jak w punkcie drugim sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Tytułem zwrotu kosztów procesu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 zł tj. stawkę minimalną wynagrodzenia pełnomocnika procesowego ustanowionego przez ubezpieczonego – adwokata, o czym orzeczono w punkcie trzecim sentencji wyroku.